

- Αδυναμία ραδιοφ. Νόμο Αρτιστ. : Ανώτατος Λ2Εγ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ Π. ΡΕΠΠΑΣ

- Παιδί & οικονομική καθυστέρηση στη χορήγηση τηλεοπτικών αδειών (Πρωτόααααα)
Γιατί δουλέψαμε με καθυστέρηση το ΕΡΤ
Παα είναι τα αυσιματά θέματα που ωρέωσι να αντιμετωπισθούν

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΥΠΟΥ & ΜΜΕ

(1996-2001)

Υπουργός: Δημήτρης Π. Ρέππας

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (1989-1993)	2
Η ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ 1995-2001	3
ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ «ΑΝΑΡΧΙΑΣ» ΣΤΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ.....	4
Η ΘΕΣΠΙΣΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ (ΝΟΜΟΣ 2644/1998)	4
Η ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΜΜΕ.....	6
ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ.....	8
Η ΕΔΡΑΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΩΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ (ΝΟΜΟΣ 2863/2000)	9
Η ΕΓΚΑΘΙΔΡΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΣΜΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ	10
Η ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ. 13 ΟΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ.....	14

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (1989-1993)

Η πολιτική που ακολούθησε η Νέα Δημοκρατία στα ραδιοτηλεοπτικά πράγματα της χώρας μέχρι την εκλογική της ήττα, το 1993, μόνο ως καταστροφική θα μπορούσε να χαρακτηριστεί. Το αποτέλεσμα αυτής της πολιτικής ήταν άναρχη ανάπτυξη των ΜΜΕ στη χώρα μας.

Κατ' αρχάς, με δυο υπουργικές αποφάσεις, στις 28.8.1989 και στις 2.10.1989, βάσει του νομοθετικού διατάγματος 1244/1972 «Περί λειτουργίας ερασιτεχνικών πειραματικών σταθμών ασυρμάτου κλπ» και χωρίς άλλο θεσμικό πλαίσιο, επιτράπηκε η έναρξη λειτουργίας τηλεοπτικών σταθμών εθνικής εμβέλειας. Πέραν τούτου, με το νόμο 1866/1989 της τότε συγκυβέρνησης αποθεώθηκε η «συγκέντρωση» και η «αδιαφάνεια» στο ραδιοτηλεοπτικό χώρο. Το να είναι κάποιος εκδότης αποτέλεσε πρόκριμμα για την απόκτηση άδειας τηλεοπτικού σταθμού.

Με απλές υπουργικές αποφάσεις παραχωρούνταν άδειες. Ούτε μελέτη φάσματος, ούτε χάρτης συχνοτήτων, ούτε προκήρυξη με συγκεκριμένους όρους, ούτε διαγωνιστική διαδικασία, παρά μόνο μια ελέω μικροκομματικού κέρδους, υπουργική απόφαση ήταν αρκετή για να λάβει κάποιος άδεια.

Την περίοδο 1989-1993, οι τηλεοπτικοί σταθμοί λειτούργησαν χωρίς να καταβάλουν ούτε μία δραχμή στο Δημόσιο. Ο λόγος είναι ότι ουδέποτε καταρτίστηκαν οι προβλεπόμενες στο νόμο 1866/1989 συμβάσεις παραχώρησης με τους ιδιώτες επιχειρηματίες, στις οποίες προβλέπονταν οι υποχρεώσεις των σταθμών. Επίσης με παράνομη απόφαση του Υπουργού Προεδρίας, διευρύνθηκε το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης, από 11μελές που όριζε ο νόμος, σε 19μελές για προφανείς λόγους χειραγώγησής του. Ενάμιση χρόνο αργότερα, αυτή η υπουργική απόφαση κρίθηκε, παράνομη και αντισυνταγματική από το Συμβούλιο της Επικρατείας, με συνέπεια να καταστούν ακυρώσιμες οι αποφάσεις που είχε λάβει το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης όλη αυτή την περίοδο.

Αυτή είναι, με λίγα λόγια, Η προσήλωση της Νέας Δημοκρατίας στους θεσμούς· αυτή είναι η κληρονομιά που άφησε πίσω της.

Η ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ 1995-2001

Την περίοδο 1995-2001, καταρτίστηκε, για πρώτη φορά στην Ελλάδα, ένα πλήρες θεσμικό πλαίσιο για τη λειτουργία των ΜΜΕ. Τα βασικά νομοθετήματα είναι:

Νόμος 2328/1995 «Νομικό καθεστώς της ιδιωτικής τηλεόρασης και της τοπικής ραδιοφωνίας, ρύθμιση θεμάτων της ραδιοτηλεοπτικής αγοράς και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 159).

Νόμος 2429/1996 (άρθρο 33) Θέσπιση διαφανών διαδικασιών για τον υπολογισμό και την είσπραξη του αγγελιοσήμου

Προεδρικό Διάταγμα 310/1996 «Για τον έλεγχο της διαφάνειας στον ευρύτερο χώρο των ΜΜΕ» (ΦΕΚ Α' 214).

Προεδρικό Διάταγμα 60/1997 «Διαφάνεια ως προς την απασχόληση σε Υπηρεσίες Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων και την πραγματοποιηθείσα διαφημιστική δαπάνη του ευρύτερου Δημόσιου Τομέα» (ΦΕΚ Α' 53)

Προεδρικό Διάταγμα 261/1997 «Για την διαφάνεια στην διαφημιστική προβολή του Δημοσίου και του ευρύτερου δημοσίου τομέα από τα έντυπα και τα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης» (ΦΕΚ Α' 186).

Νόμος 2644/1998 «Για την παροχή συνδρομητικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών και συναφείς διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 233).

Προεδρικό Διάταγμα 100/2000 «Εναρμόνιση της ελληνικής ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 97/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ης Ιουνίου 1997 (ΕΕ αριθ. L 202 της 30.7.97, σελ. 60), με την οποία τροποποιήθηκαν οι διατάξεις της Οδηγίας 89/552/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ αριθ. L 298 της 17.10.89, σελ. 23), σχετικά με την παροχή τηλεοπτικών υπηρεσιών» (ΦΕΚ Α' 98).

Νόμος 2863/2000 «Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης και άλλες αρχές και όργανα του τομέα παροχής ραδιοτηλεοπτικών υπηρεσιών» (ΦΕΚ Α' 262)

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ «ΑΝΑΡΧΙΑΣ» ΣΤΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

Για πρώτη φορά απαιτήθηκε από τους τηλεοπτικούς σταθμούς να καταβάλουν οικονομικό αντάλλαγμα για τις συχνότητες που χρησιμοποιούσαν και οι οποίες αποτελούν δημόσια περιουσία. Συγκεκριμένα, εκδόθηκαν πράξεις καταλογισμού για τηλεοπτικούς σταθμούς συνολικού ύψους επτά δισεκατομμυρίων δραχμών. Επίσης με ψήφιση ειδικής νομοθετικής διατάξεως, άρθρο 33 του νόμου 2429/1996, απαιτήθηκε και επιτεύχθηκε η άμεση καταβολή του προβλεπόμενου αγγελιοσήμου και ειδικού φόρου διαφήμισης, συνολικού ύψους 255 δισεκατομμυρίων δραχμών (συμπεριλαμβανομένων και παλαιότερων συσσωρευμένων χρεών). Παράλληλα επιβλήθηκαν –με υπουργικές αποφάσεις μετά από σύμφωνη γνώμη του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης- πρόστιμα και άλλες διοικητικές κυρώσεις στους ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς για παράβαση του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου. Ας σημειωθεί ότι οι ανωτέρω οικονομικές υποχρεώσεις των σταθμών, εκπληρώνονται, με βάση τις διατάξεις που ισχύουν για την είσπραξη των πάσης φύσεως οφειλών προς το Δημόσιο, καθώς και τις διατάξεις που διέπουν την άσκηση των προβλεπόμενων για τις υποχρεώσεις αυτές δικαστικών προσφυγών.

Η ΘΕΣΠΙΣΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ (ΝΟΜΟΣ 2644/1998)

Προκειμένου να αποφευχθεί η επανάληψη της δυσάρεστης εμπειρίας σχετικά με τον τρόπο ρύθμισης των «παραδοσιακών» ηλεκτρονικών μέσων ενημέρωσης –όταν ο νομοθέτης κλήθηκε να ρυθμίσει μια ήδη διαμορφωθείσα, λόγω της θεσμικής απραξίας και ανοχής που επέδειξε η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, πραγματική κατάσταση- προχωρήσαμε έγκαιρα στη θέσπιση ειδικού νομοθετικού πλαισίου για τον τρόπο ανάπτυξης των νέων τεχνολογιών στον τομέα των μέσων μαζικής ενημέρωσης.

Ο νόμος 2644/1998 «για την παροχή συνδρομητικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών» αποτελούσε ένα πρωτοποριακό, ακόμη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, θεσμικό πλαίσιο. Ο νόμος ρυθμίζει λεπτομερώς όλες τις νέες ραδιοτηλεοπτικές υπηρεσίες, ανεξάρτητα από τη μέθοδο επεξεργασίας (ψηφιακή ή αναλογική) και το μέσο μετάδοσης (επίγειοι πομποί, καλωδιακό δίκτυο, δορυφόρος) του ραδιοτηλεοπτικού σήματος.

Πρόκειται για ένα ανοιχτό θεσμικό πλαίσιο με στόχο:

- Την προστασία του ελεύθερου οικονομικού ανταγωνισμού και την ενίσχυση της πολιτικής και πολιτιστικής πολυφωνίας και πολυμέρειας στον ευρύτερο τομέα των μέσων μαζικής ενημέρωσης.
- Την προστασία των οικονομικών, ηθικών και λοιπών συμφερόντων των καταναλωτών – τηλεθεατών/ ακροατών.
- Την προστασία των συμφερόντων του δημοσίου.
- Την αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας για τη διεύρυνση και βελτίωση των υπηρεσιών που παρέχει το κράτος στους πολίτες.
- Την εξοικείωση του έλληνα πολίτη στη χρήση των νέων τεχνολογιών.
- Την προστασία της ελληνικής γλώσσας και της ελληνικής οπτικοακουστικής παραγωγής.

Η μέχρι τώρα εφαρμογή του ειδικού αυτού νόμου επιβεβαιώνει απόλυτα την απόφαση της Κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ να μην επιτρέψει την ανάπτυξη των νέων υπηρεσιών πριν από τη θέσπισή του θεσμικού πλαισίου. Οι ιδιωτικού επιχειρηματικοί φορείς που επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν στις νέες ραδιοτηλεοπτικές υπηρεσίες γνωρίζουν εκ των προτέρων τους κανόνες που πρέπει να ακολουθήσουν, προκειμένου να λάβουν νόμιμη άδεια. Είναι επίσης σημαντικό ότι ο ελληνικό δημόσιο προχώρησε περαιτέρω και στην κατάρτιση συμβάσεων παραχώρησης με τους ιδιωτικούς φορείς που έλαβαν τις σχετικές άδειες.

Με τις συμβάσεις παραχώρησης, οι οποίες είναι οι πρώτες που καταρτίζονται στην χώρα μας από την είσοδο της ιδιωτικής

πρωτοβουλίας στο ραδιοτηλεοπτικό τομέας, κατοχυρώνονται και εξειδικεύονται περαιτέρω υπέρ των συμφερόντων των καταναλωτών – τηλεθεατών/ ακροατών και των συμφερόντων του Δημοσίου, οι όροι και οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο νόμο 2644/1998 για την παροχή των νέων ραδιοτηλεοπτικών υπηρεσιών. Με αυτόν τον τρόπο, ή χώρα μας για πρώτη φορά αντιμετώπισε πλήρως εξοπλισμένη, από θεσμικής απόψεως, την έλευση των νέων τεχνολογιών στο ραδιοτηλεοπτικό τομέα

Η ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΜΜΕ

Για πρώτη φορά δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στη συνταγματική επιταγή του άρθρου 15 για την εξασφάλιση της ποιότητας στον τομέα του Τύπου & ΜΜΕ. Πέρα από μια σειρά αυστηρών κυρωτικών αποφάσεων του Υπουργού Τύπου και ΜΜΕ σε βάρος τηλεοπτικών σταθμών μετά την ισχύ του νόμου 2328/1995, ήδη την περίοδο 1996-2001, το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης είχε προχωρήσει στη σύνταξη σχεδίου νέου κώδικα δεοντολογίας ειδησεογραφικών και άλλων δημοσιογραφικών και πολιτικών εκπομπών, το οποίο κυρώθηκε αργότερα με το Προεδρικό Διάταγμα 77/2003, αντικαθιστώντας τον παλαιότερο Κανονισμό υπ' αριθ. 1/1991 του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης. Επίσης ενισχύθηκε το θεσμικό πλαίσιο για την ποιότητα των ραδιοτηλεοπτικών υπηρεσιών, με μέτρα όπως:

- Σήμανση όλων των τηλεοπτικών προγραμμάτων (Π.Δ. 100/2000 και υπ' αριθμό 6138/Ε/17.3.2000 απόφαση του Υπουργού Τύπου & ΜΜΕ). Για πρώτη φορά στη χώρα μας θεσπίστηκε η υποχρέωση κατάταξης των τηλεοπτικών προγραμμάτων σε κατηγορίες, ανάλογα με το βαθμό της δυσμενούς επίδρασης που μπορεί να έχει το περιεχόμενό τους στην προσωπικότητα και στην εν γένει σωματική, ηθική και πνευματική ανάπτυξη των ανηλίκων. Με την ως άνω απόφαση του Υπουργού Τύπου & ΜΜΕ καθορίστηκαν οι επιμέρους κατηγορίες των προγραμμάτων, τα σύμβολα που

αντιστοιχούν σε κάθε κατηγορία και οι επιτρεπόμενες ώρες μετάδοσης.

- Ολοκληρωμένη ρύθμιση, με βάση και τις σχετικές εξελίξεις σε επίπεδο νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των νέων τηλεοπτικών θεσμών που έχουν αναδειχθεί τα τελευταία έτη (π. χ. τηλε-πώληση, προγράμματα αυτοπροβολής), με σκοπό την πληρέστερη προστασία της προσωπικότητας, του ιδιωτικού βίου και των εν γένει συμφερόντων των Ελλήνων πολιτών (Π.Δ. 100/2000).
- Θέσπιση της υποχρέωσης των ΜΜΕ να μεταδίδουν δωρεάν μηνύματα κοινωνικού περιεχομένου, που προέρχονται από κοινωνικούς ή άλλους μη κερδοσκοπικούς φορείς (ΚΥΑ 24/1/2.1.1997).
- Ενθάρρυνση και επιβοήθηση των Ελλήνων παραγωγών να βελτιώσουν την ποιότητα των παραγόμενων από αυτούς οπτικοακουστικών έργων που προορίζονται για τηλεοπτική μετάδοση (διαμέσου των πολλαπλών υπηρεσιών που προσφέρουν στους Έλληνες παραγωγούς οι εποπτευόμενοι από το Υπουργείο Τύπου και ΜΜΕ φορείς: Ινστιτούτο Οπτικοακουστικών Μέσων, Ελληνικό Media Desk, Ευρωπαϊκό Κέντρο Παιδικής Τηλεόρασης).
- Ανάληψη πρωτοβουλίας για την ίδρυση Εθνικού Οπτικοακουστικού Αρχείου, με σκοπό την καταγραφή του οπτικοακουστικού πλούτου της χώρας μας και την αξιοποίησή της στον τομέα της εκπαίδευσης, καθώς και για την προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ελλάδας στο εξωτερικό.
- Εισαγωγή συστήματος αυτοδέσμευσης και αυτοελέγχου των ιδιωτικών φορέων που δραστηριοποιούνται στο ραδιοτηλεοπτικό τομέα (νόμος 2863/2000). Με το νόμο 2863/2000 εισήχθη, για πρώτη φορά στη χώρα μας, ένα ολοκληρωμένο σύστημα αυτοδέσμευσης και ιδίως αυτοελέγχου του ραδιοτηλεοπτικού τομέα για το σύνολο των επί μέρους εκφάνσεων του (ενημέρωση, ψυχαγωγία, διαφήμιση). Οι εν λόγω μηχανισμοί αυτοδέσμευσης (συμβάσεις αυτοδέσμευσης, κώδικας δεοντολογίας διαφημιστικών μηνυμάτων) ήρθαν να συμπληρώσουν την ισχύουσα νομοθεσία. Με τις ρυθμίσεις αυτές αναδεικνύεται η ευθύνη των ίδιων των

επαγγελματιών του τομέα των ΜΜΕ έναντι του κοινωνικού συνόλου στο ευαίσθητο ζήτημα της ποιότητας των μεταδιδόμενων ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών προγραμμάτων.

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Την περίοδο 1996-2000 το Υπουργείο Τύπου και ΜΜΕ ανέλαβε αρκετές πρωτοβουλίες για την εδραίωση και την περαιτέρω ενίσχυση του καθοριστικού ρόλου του ΕΣΡ ως της κύριας εποπτικής αρχής του ραδιοτηλεοπτικού τομέα. Ειδικότερα:

- Μέσα σε πέντε χρόνια ο προϋπολογισμός του ΕΣΡ εξαπλασιάστηκε. Από 55 εκ. δρχ. που ήταν το 1995 ανήλθε, στον προϋπολογισμό του 2000, στα 350 εκ. Στο ποσό αυτό πρέπει να προστεθούν 115 εκ. δρχ. περίπου ετησίως, ποσό που δινόταν από το Υπουργείο Τύπου και ΜΜΕ για τη μισθοδοσία του αποσπασμένου προσωπικού στο ΕΣΡ και για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών. Επίσης ενισχύθηκε η δημοσιονομική αυτοτέλεια του οργάνου, μιας και με απόφαση του Υπουργού Τύπου και ΜΜΕ, ο Πρόεδρος του ΕΣΡ εξουσιοδοτείτο να υπογράψει αποφάσεις για διενέργεια διαγωνισμού για ακόμη μεγαλύτερο ποσό (αύξηση ορίου από 10 σε 40 εκ. δρχ.)
- Με σκοπό την ενίσχυση της προσωπικής και λειτουργική ανεξαρτησίας των μελών του ΕΣΡ, θεσπίστηκε (με το νόμο 2644/1998) η πλήρης και αποκλειστική απασχόληση του Προέδρου του ΕΣΡ. Επίσης, με τον ίδιο νόμο, θεσπίστηκε η υποχρέωση των μελών του ΕΣΡ να υποβάλλουν δήλωση «πόθεν έσχες», καθώς και η απαγόρευση άσκησης οποιασδήποτε επαγγελματικής δραστηριότητας στον ευρύτερο χώρο των ΜΜΕ. Τέλος, με απόφαση του Υπουργού Τύπου και ΜΜΕ διπλασιάστηκε το ύψος της αποζημίωσης των μελών του ΕΣΡ και φρόντισε για τη στελέχωση των υπηρεσιών του, προσλαμβάνοντας το απαραίτητο επιστημονικό προσωπικό.

- Διευρύνθηκαν οι αρμοδιότητες του ΕΣΡ. Με το νόμο 2644/1998, το Συμβούλιο εξοπλίστηκε με τριάντα (30) νέες αρμοδιότητες. Ειδική μνεία πρέπει να γίνει στις ρυθμίσεις που αφορούν την ενίσχυση του ελεγκτικού και κυρωτικού ρόλου του ΕΣΡ, καθώς θεσπίστηκε:
 - i. Η δυνατότητά του να επιλαμβάνεται επί των παραβιάσεων της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας *αυτεπαγγέλτως* και όχι μόνο μετά από ερώτημά του Υπουργού Τύπου και ΜΜΕ.
 - ii. Η δυνατότητά του να επιβάλλει δύο νέα είδη κυρώσεων:
 - α) κυρώσεις ηθικού περιεχομένου και
 - β) οριστική διακοπή της μετάδοσης συγκεκριμένης εκπομπής του σταθμού.
 - iii. Η δυνατότητα του Προέδρου του να διατάσσει σε περίπτωση επείγουσας και προφανούς παραβίασης της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας, ως ασφαλιστικό μέτρο, την αναβολή ή τη διακοπή μετάδοσης συγκεκριμένου ραδιοφωνικού ή τηλεοπτικού προγράμματος.
 - iv. Η δυνατότητά του, σε περίπτωση που κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του κρίνει ότι ανακύπτει ανάγκη εξέτασης ζητημάτων, τα οποία ενδιαφέρουν άμεσα συγκεκριμένες ή και ευρύτερες κοινωνικές ομάδες, να ζητά τη διατύπωση γνώμης από τους εκπροσώπους ή τους συλλογικούς φορείς των ομάδων αυτών.

**Η ΕΔΡΑΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΩΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗΣ
ΑΡΧΗΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ (ΝΟΜΟΣ
2863/2000)**

Με το νέο νόμο 2863/2000 «Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης και άλλες αρχές και όργανα του τομέα παροχής ραδιοτηλεοπτικών υπηρεσιών» ολοκληρώθηκε η σταδιακή από το 1993, θεσμική και λειτουργική ενίσχυση του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, ως ανεξάρτητης αρχής ελέγχου του ραδιοτηλεοπτικού τομέα. Το ΕΣΡ

αποκτά πλήρη διοικητική και δημοσιονομική ανεξαρτησία. Ειδικότερα:

- Το ΕΣΡ αποκτά αποκλειστική αρμοδιότητα για το σύνολο των ζητημάτων που αφορούν στην εφαρμογή του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου για την παροχή κάθε είδους ραδιοτηλεοπτικών υπηρεσιών (χορήγηση αδειών, έλεγχος τήρησης του συνόλου των κανόνων σχετικά με τη νόμιμη, διαφανή και ποιοτική λειτουργία των φορέων παροχής ραδιοτηλεοπτικών υπηρεσιών, επιβολή διοικητικών κυρώσεων). Καταργήθηκε ο έλεγχος νομιμότητας του Υπουργού Τύπου και ΜΜΕ επί των αποφάσεων του ΕΣΡ, ο οποίος προβλεπόταν από τη ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία.
- Άλλαξε ριζικά ο τρόπος συγκρότησης του ΕΣΡ. Επισημαίνεται ότι έως τότε το ΕΣΡ διεκδικούσε μια παγκόσμια πρωτοτυπία ως ανεξάρτητη αρχή, αφού το σύνολο σχεδόν των μελών του υποδεικνυόταν απ' ευθείας από τα πολιτικά κόμματα. Με τις νέες διατάξεις τα μέλη του ΕΣΡ, εκ των οποίων και ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος, επιλέγονται από τη Διάσκεψη των Προέδρων της Βουλής των Ελλήνων, ύστερα από εισήγηση του Προέδρου της. Η απόφαση λαμβάνεται με πλειοψηφία των τεσσάρων πέμπτων.

Η ΕΓΚΑΘΙΔΡΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΣΜΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ

Κύριος άξονας του πλαισίου αυτού ήταν η ανάδειξη του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης σε βασικό παράγοντα των σχετικών ελέγχων. Προκειμένου ωστόσο να καταστεί εφικτός ο έλεγχος αυτός, εκδόθηκαν οι απαραίτητες κανονιστικές πράξεις.

Προεδρικό Διάταγμα 310/1996 «Για τον έλεγχο της διαφάνειας στον ευρύτερο χώρο των ΜΜΕ». Ιδρύθηκε στο ΕΣΡ το «Τμήμα Ελέγχου Διαφάνειας». Το τμήμα αυτό στελεχώθηκε με εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό και εξοπλίσθηκε με ευρύτατες αρμοδιότητες για τη συλλογή στοιχείων από δημόσιες υπηρεσίες ή ιδιωτικούς φορείς και τη διασταύρωση τους, με σκοπό την

αποτελεσματική διεξαγωγή του ελέγχου της οικονομικής δράσης των φορέων της ραδιοτηλεοπτικής αγοράς. Ειδικότερα:

- Ιδρύθηκε ειδικό Μητρώο, στο οποίο καταχωρούνται όλες οι ιδιωτικές επιχειρήσεις, η δραστηριότητα των οποίων ρυθμίζεται από το νόμο 2328/1995. Ειδικά για τις επιχειρήσεις που υποχρεούνται από το νόμο 2328/1995 και το νόμο 2644/1998 να έχουν ονομαστικές μετοχές, θεσπίσθηκε ως όρος της νόμιμης λειτουργίας τους η υποχρέωση η υποχρέωση καταχώρισης στο Μητρώο του ΕΣΡ ειδικών μετοχολογίων, από τα οποία θα προκύπτει η ταυτότητα μέχρι φυσικού προσώπου όλων των τυχόν ενδιάμεσων μετόχων. Ανάλογες υποχρεώσεις υποβολής στοιχείων στο Μητρώο θεσπίσθηκαν και για τους μετόχους και τα μέλη του Δ.Σ. των εταιρειών. Παράλληλα κατοχυρώθηκε θεσμικά πλήρης διαφάνεια ως προς τα στοιχεία που τηρούνται στο Μητρώο του ΕΣΡ, ενώ δόθηκε η δυνατότητα σε κάθε πολίτη να ενεργοποιεί τη διαδικασία ελέγχου.
- Προβλέφθηκε ως υποχρεωτική η έκδοση από τον Πρόεδρο του ΕΣΡ «πιστοποιητικού διαφάνειας» πριν από την υπογραφή των δημοσίων συμβάσεων (δημόσια έργα, κρατικές προμήθειες, παροχή υπηρεσιών), το οποίο πιστοποιεί ότι ο υποψήφιος ανάδοχος δε συμμετέχει σε επιχείρηση ΜΜΕ.

Επισημαίνεται ότι οι παραπάνω ρυθμίσεις προβλέπονταν σε πέντε εξουσιοδοτικές διατάξεις του νόμου 2328/95 (άρθρα 1 παρ. 25, 6 παρ. 18, 10 παρ.8, 11 παρ. 7, 12 παρ. 15). Για να αποφευχθεί το δυσάρεστο φαινόμενο της διασποράς διατάξεων με συναφές αντικείμενο εκδόθηκε και για τις πέντε ένα συνολικό διάταγμα.

Προεδρικό Διάταγμα 261/1997 «Για την διαφάνεια στην διαφημιστική προβολή του Δημοσίου και του ευρύτερου δημοσίου τομέα από τα έντυπα και τα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης». Οι ρυθμίσεις του Π.Δ. 261/1997, το οποίο εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση της διάταξης του άρθρου 9 παρ. 1 του νόμου 2328/1995, έχουν ως βασική κατεύθυνση:

- Την εγκαθίδρυση ενός συστήματος διαδικασιών ανάθεσης της διαφημιστικής προβολής του Δημοσίου, το οποίο θα διασφαλίζει

απόλυτα τη διαφάνεια στις σχέσεις κράτους και διαφημιστικών επιχειρήσεων.

- Την ανάγκη εξισορρόπησης της συμμετοχής των διαφόρων κατηγοριών μέσων μαζικής ενημέρωσης στην συνολική διαφημιστική δαπάνη, λαμβάνοντας παράλληλα υπ' όψιν την ανάγκη ενίσχυσης των εντύπων και των ραδιοτηλεοπτικών μέσων ενημέρωσης της περιφέρειας.

Προεδρικό Διάταγμα 60/1997 «Για την διαφάνεια ως προς την απασχόληση σε Υπηρεσίες Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων και την πραγματοποιηθείσα διαφημιστική δαπάνη του ευρύτερου δημοσίου τομέα». Θεσπίστηκε η υποχρέωση όλων ανεξαιρέτως των νομικών προσώπων του ευρύτερου δημόσιου τομέα να αποστέλλουν κάθε έτος στο Υπουργείο Τύπου και ΜΜΕ και στο ΕΣΡ καταστάσεις, στις οποίες θα περιλαμβάνονται αφ' ενός τα ονόματα και το ύψος των αποδοχών όλων των απασχολούμενων από αυτά δημοσιογράφων, αφ' ετέρου το ύψος του ποσού που κατέβαλαν τα νομικά αυτά πρόσωπα για την προβολή των προϊόντων και των υπηρεσιών τους. Προβλέπεται η επιβολή αυστηρών πειθαρχικών και οικονομικών κυρώσεων σε περίπτωση παραβίασης των ανωτέρω υποχρεώσεων.

Ο συνδυασμός των ρυθμίσεων του Διατάγματος αυτού με τις διατάξεις που περιλαμβάνονται στο Π.Δ. 261/1997 «Για τη διαφάνεια στη διαφημιστική προβολή του Δημοσίου και του ευρύτερου δημοσίου τομέα από τα έντυπα και τα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης», καθώς και με αυτές του Π.Δ. 310/1996 «Για τον έλεγχο της διαφάνειας στον ευρύτερο χώρο των Μ.Μ.Ε.», εγκαθιδρύει ένα ολοκληρωμένο θεσμικό πλαίσιο για τη διασφάλιση σχέσεων πλήρους διαφάνειας μεταξύ των πάσης φύσεως μέσων ενημέρωσης και της εκάστοτε κυβερνητικής εξουσίας.

Η ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

- Εκδόθηκαν όλες οι κανονιστικές πράξεις που προβλέπονταν στο νόμο 2328/1995 και ήταν απαραίτητες για τη χορήγηση νόμιμων αδειών λειτουργίας σε ιδιωτικούς ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς ελεύθερης λήψης, ενώ τηρήθηκε αυστηρά η νομιμότητα καθ' όλη τη διάρκεια της εξέλιξης της διαδικασίας χορήγησης αδειών.
- Διαμορφώθηκαν -από κοινού με το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών- 44 χάρτες συχνοτήτων για όλη τη χώρα, στους οποίους αποτυπώνονται η συγκεκριμένη εμβέλεια εκπομπής κάθε τηλεοπτικού σταθμού και τα επιτρεπόμενα κέντρα εκπομπής και καθορίζονται συγκεκριμένες τεχνικές προδιαγραφές για τη λειτουργία τους (ισχύς πομπών κλπ.) Επίσης, εκδόθηκαν οι προβλεπόμενες από το νόμο προκηρύξεις χορήγησης αδειών λειτουργίας για τους τηλεοπτικούς σταθμούς όλης της χώρας (πανελλαδικής, περιφερειακής και τοπικής εμβέλειας), καθώς και για τους ραδιοφωνικούς σταθμούς των Νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης.
- Για τη διασφάλιση της νομιμότητας μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας χορήγησης αδειών σε ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς σε όλη την Επικράτεια, θεσπίστηκαν μεταβατικές διατάξεις (άρθρο 17 του νόμου 2644/1998 και 53 του νόμου 2778/1999), με τις οποίες θεωρούνται ως νομίμως λειτουργούντες - για τη μεταβατική αυτή περίοδο - όλοι οι σταθμοί που συμμετέχουν στη διαγωνιστική διαδικασία των προκηρύξεων. Προκειμένου για ραδιοφωνικούς σταθμούς, οι οποίοι εκπέμπουν σε νομό για τον οποίο δεν έχει εκδοθεί ακόμα σχετική προκήρυξη, η διάταξη του άρθρου 53 του νόμου 2778/1999 ορίζει ότι θεωρούνται ως νομίμως λειτουργούντες ραδιοφωνικοί σταθμοί που λειτουργούσαν κατά την 1/11/1999. Με τη θέσπιση των ανωτέρω διατάξεων, η Πολιτεία έπαυσε να εθελοτυφλεί μπροστά στο πραγματικό γεγονός εκατοντάδων παρανόμως λειτουργούντων ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών.

Παράλληλα θεσπίστηκαν και για τη μεταβατική αυτή περίοδο αυστηροί κανόνες, η παράβαση των οποίων συνεπάγεται την άμεση διακοπή λειτουργίας και την αρνητική συνεκτίμηση της παράβασης στο στάδιο της αξιολόγησης της αίτησης χορήγησης άδειας λειτουργίας.

- Το 2001 χορηγήθηκαν, με απόφαση του Υπουργού Τύπου & ΜΜΕ, οι πρώτες 20 άδειες εγκατάστασης και λειτουργίας ραδιοφωνικών σταθμών στο Νομό Αττικής (ΦΕΚ Β' 631/25.5.2001).
- Την περίοδο 1996-2001 δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην προστασία της πνευματικής προστασίας. Ας σημειωθεί ότι η αναποτελεσματική προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας και το φαινόμενο της τηλεπειρατίας είχε οδηγήσει την κυβέρνηση των ΗΠΑ σε καταγγελία σε βάρος της χώρας μας, στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ). Με τη λήψη και εφαρμογή συγκεκριμένων μέτρων, ιδίως με την ψήφιση και εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 17 του νόμου 2644/1998, επιτύχαμε σημαντική μείωση της τηλεπειρατίας. Στο πλαίσιο της εφαρμογής του άρθρου αυτού, προχωρήσαμε στη διακοπή της λειτουργίας σταθμών λόγω παραβίασης της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας.

ΟΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Την περίοδο 1996-2001, η χώρα μας συμμετείχε ενεργά στην κατάρτιση και εφαρμογή ευρωπαϊκών προγραμμάτων, όπως των προγραμμάτων MEDIA, στόχος των οποίων ήταν η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οπτικοακουστικής βιομηχανίας. Σημαντική ήταν επίσης η συμμετοχή της χώρας μας στην εξέλιξη της Κοινοτικής Οδηγίας «Τηλεόραση χωρίς Σύνορα», η οποία αποτέλεσε τον κινητήριο μοχλό βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οπτικοακουστικής βιομηχανίας. Ειδικά την περίοδο 1998-2001, η χώρα μας, πρωτοστατώντας στις προσπάθειες των μικρών κρατών-μελών για την ενίσχυση της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης, κατάφερε να

αποσαφηνιστεί, σύμφωνα με το Πρωτόκολλο του Άμστερνταμ του 1997, ο ρόλος της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης ως δημόσιας υπηρεσίας και να ληφθεί ιδιαίτερη μέριμνα για τη χρηματοδότησή της. Η δημόσια ραδιοτηλεόραση δεν αντιμετωπίζονταν πλέον ως μια υπηρεσία προώθησης οικονομικών συμφερόντων, αλλά ως ένας μηχανισμός μεγιστοποίησης της δημοκρατίας και τόνωσης της πολιτιστικής ευημερίας σε κάθε κράτος-μέλος.